

SPIS RZECZY

Słowo wstępne	9
I. Ogólne uwagi o wartościowaniu	13
Pospolitość postawy oceniającej	13
Unikanie rozszczepień w ocenianiu	15
Głód absolutu	17
Ocena w działaniu i oddziaływaniu	25
Zasady kierujące naszą systematyzacją	26
II. Normy moralne w obronie naszego biologicznego istnienia	31
Brzmienie normy broniącej naszego istnienia i jej zasięg	31
Pojęcie zabójstwa	33
Uznane wyłomy w normie „nie zabijaj”	35
Stosunek do zwierząt	48
III. Normy moralne w obronie godności	51
Waga zagadnienia	51
Dwa pojęcia godności	52
Przykłady zachowań ubliżających godności	53
Godność a osobowość	58
Prowizoryczna definicja godności w sensie, który nas tu interesuje	59
Godność a honor	61
Godność jako wyraz mocy	62
Deprecjacja moralna a degradacja	65
Dwa rodzaje cnót	66
Pojęcie osoby	68

Społeczne czynniki warunkujące rozwój lub dławienie godności	69
Dwie zasady broniące godności	71
IV. Normy moralne w obronie niezależności	76
Trochę historii	76
Refleksje pojęciowe	83
Dwie Deklaracje Praw Człowieka	87
Wnioski moralisty	91
Tzw. wolność pozytywna	94
V. Normy moralne w obronie prywatności	100
Aktualność zagadnienia	100
Trzy warianty prywatności	102
Społeczne uwarunkowania zmiennej wagi przywiązy- wanej do prywatności	106
VI. Normy moralne służące potrzebie zaufania	113
„Nie kłam”	114
Pojęcie prawdomówności	117
Hipokryzja i zakłamanie	121
Oszustwo	123
Odpowiedzialność za słowo	124
„Nie kradnij”	125
Donosicielstwo	129
Lojalność	136
VII. Normy moralne strzegące sprawiedliwości	138
Zasada <i>suum cuique</i>	138
Zasady sprawiedliwości jako zasady podziału	141
Zasada sprawiedliwości jako zasada dotycząca stoso- wania zasad	144
Sprawiedliwość i równość	146
<i>Justitia</i> i <i>caritas</i>	148
O co się walczyło walcząc o sprawiedliwość spo- łeczną?	150
Zasady pokrewne zasadom sprawiedliwości	152
Parę psychologicznych i socjologicznych uwag o spra- wiedliwości	153
VIII. Normy moralne wobec konfliktów społecznych	157
Harmonizujący charakter przypisywany normom mo- ralnym	157

Pojęcie konfliktu	159
Rodzaje konfliktów	161
Rola konfliktów w życiu społecznym	165
Rola norm moralnych w harmonizowaniu współżycia	167
Czy normy moralne służą jako smar?	171
Pojęcie harmonii i pojęcie integracji	172
 IX. Cnoty miękkie na straży pokojowego współżycia	175
Miłość bliźniego	175
Życzliwość powszechna	178
Braterstwo	182
Tolerancja	182
Humanizm	189
Opiekuńczość	191
 X. Cnoty służące organizowaniu życia zbiorowego	196
Wzajemność jako podstawa struktury społecznej	196
Pomoc wzajemna	200
Sprawstwo bierne	203
Solidarność	204
Morale	208
Przeszkody stające na drodze współdziałaniu	210
Uspołecznienie i pojęcia pokrewne	212
 XI. Cnoty osobiste, czyli zdobiące	215
Rozróżnienie dwóch rodzajów cnót	215
Parę przykładów	218
Dwa rodzaje cnót czy dwa rodzaje postaw oceniających?	220
Cnoty stanowiące najlepszą gwarancję ogólnego poziomu moralnego człowieka	221
 XII. Cnoty praktyczne	224
 XIII. Normy moralne dotyczące norm	227
Wnioski ogólne	230
Indeks autorów	237
Summary	241